

NCDO onderzoekt regelmatig wat het Nederlandse publiek denkt over internationale samenwerking. Ook laat NCDO onderzoek uitvoeren over internationale vraagstukken die betrekking hebben op de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking. Dit is een samenvatting van een van deze onderzoeken. Het gehele onderzoeksrapport en een lijst met overige onderzoeken kunt u vinden op www.ncdo.nl.

Postadres:
Postbus 94020
1090 GA Amsterdam

Bezoekadres:
(hoofdingang KIT)
Mauritskade 63
1092 AD Amsterdam

tel: 020 568 87 55
fax: 020 568 87 87
info@ncdo.nl
www.ncdo.nl

Millenniumdoelen en haalbaarheid

Eenderde van de Nederlanders (33 procent) heeft wel eens van de millenniumdoelen gehoord. Dit is een stijging van 7 procent ten opzichte van 2006. 18 procent kan daadwerkelijk één of meer doelen noemen. In 2006 kon 12 procent dit. Doel 1 (armoede en honger verminderen) wordt het meest (53 procent) genoemd. 39 procent noemde doel 7 (meer mensen leven in een duurzaam leefmilieu) en 23 procent noemde doel 2 (scholing voor alle kinderen). Volgens 21 procent van de Nederlanders moet doel 8 (betaalbare medicijnen en een eerlijk handelssysteem) prioriteit van de overheid krijgen. Als het gaat om haalbaarheid denkt een kwart dat doel 1 de minste kans van slagen heeft. Bijna 19 procent noemt doel 3 als minst haalbaar (gelijke kansen en rechten voor mannen en vrouwen) en eveneens 19 procent noemt doel 6 (bestrijding van aids, malaria en andere dodelijke ziektes).

Moedersterfte minst haalbare doel?

In dit onderzoek geven we speciale aandacht aan millenniumdoel 5: moedersterfte terugdringen. Opvallend is dat dit doel het minst vaak spontaan genoemd wordt door respondenten

die de millenniumdoelen al kennen (4 procent). Dat was in 2006 (2 procent) en 2007 (3 procent) ook het geval. Bovendien denkt een klein deel (1 procent) dat dit doel het moeilijkst te behalen is. Tegelijkertijd denkt 1 procent van de Nederlanders dat dit doel de meeste aandacht moet krijgen van de Nederlandse overheid. Hiervoor zijn twee mogelijke verklaringen. Deze groep denkt daadwerkelijk dat millenniumdoel 5 het minst moeilijk te behalen is en daarom minder aandacht behoeft. Ook kan het zijn dat dit doel hen niet aanspreekt en daarom niet wordt genoemd of geen prioriteit krijgt. In Nederland stierven in 2005 zes moeders op de 100.000 geboren baby's aan complicaties rond zwangerschap en bevalling. Hoe schat men dit cijfer in voor ontwikkelingslanden? Nederlanders schatten moedersterfte in Zuid-Amerika of Azië vrij goed in. Moedersterfte in Afrika wordt echter flink onderschat. Meer informatie hierover staat in het volledige rapport.

Geld geven aan ontwikkelingslanden

Bijna de helft van de Nederlanders (45 procent) zegt in 2007 geld te hebben gegeven aan organisaties of acties voor ontwikkelingslanden. Net iets meer (49 procent) heeft dit niet

gedaan. Gemiddeld schonken de gevers 145 euro. Het afgelopen jaar deed een vijfde (19 procent) van de Nederlanders zelf iets voor mensen in ontwikkelingslanden. Op de vraag: wat heeft u dan gedaan? antwoorden de meeste mensen: geld geven (45 procent), 16 procent zamelde kleding of schoenen in. Van de groep die niets deed, vindt 16 procent dat ze wel iets zou moeten doen. 40 procent vindt dat ze niets hoeft te doen. De meest genoemde argumenten hiervoor zijn: geen geld (16 procent), geld komt niet goed terecht (14 procent), het is een taak van de overheid (11 procent) of er zijn genoeg organisaties die dat (beter) doen (12 procent).

Wat zou je doen met 10 miljoen?

'Stel je bent minister voor Ontwikkelingssamenwerking en beschikt over 10 miljoen. Dit geld kun je besteden aan een ontwikkelingsproject in Afrika. Welk project is het meest zinvol?' Respondenten konden kiezen uit projecten afgeleid van de eerste zeven millenniumdoelen. Een project waarbij alle kinderen naar school kunnen (doel 2) krijgt de meeste steun (29 procent). Een kwart noemt een project dat mensen toegang geeft tot schoon en veilig drinkwater (doel 7) het meest zinvol. Meer vrouwen in nationale

parlementen (doel 3) en voldoende kraamklinieken (doel 5) ziet men als minst zinvol (beiden 2 procent).

Handhaven budget?

Het overheidsbudget voor internationale ontwikkelingshulp wordt door bijna de helft (47 procent) van de bevolking juist geschat, namelijk tussen de 2 en 6 miljard euro. Ook in 2006 schatte 47 procent dit budget goed in. In 2007 was dit 45 procent. Steun voor het Nederlandse ontwikkelingsbudget blijft de afgelopen jaren stabiel. Dit jaar steunde 64 procent van de Nederlanders het budget, in 2007 was dit 66 procent, het jaar daarvoor 63 procent. De vraag over steun voor het budget is nogmaals gesteld met de vermelding van het daadwerkelijke budget in miljarden en in percentage BNP (Bruto Nationaal Product). De respondenten kregen een van beide varianten voorgelegd. Wanneer de steun wordt uitgedrukt in 0,8 procent BNP blijkt deze groter (61 procent) dan wanneer steun wordt uitgedrukt in 4,6 miljard euro (56 procent).

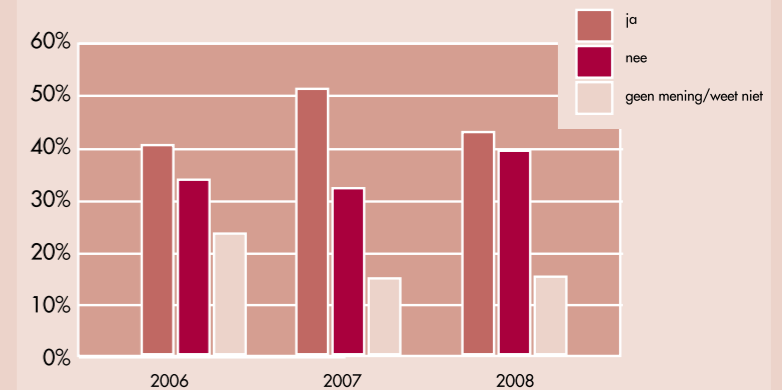
Goed besteed?

Bijna de helft van de Nederlanders (44 procent) is van mening dat ontwikkelingshulp werkt wanneer deze goed besteed wordt. In 2006 was dit ook het geval, terwijl in 2007 meer dan

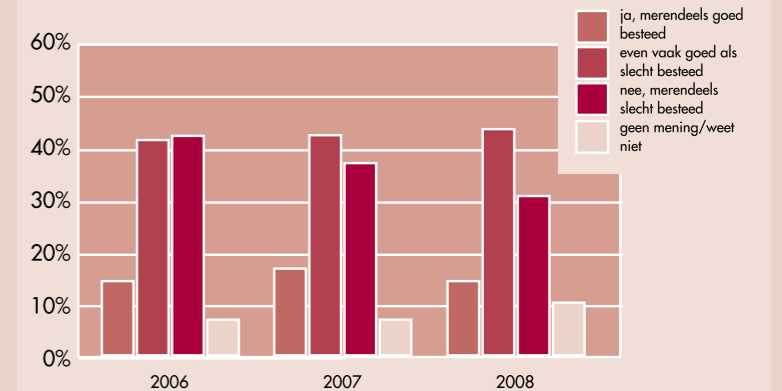
de helft (52 procent) het hiermee eens was (zie figuur 1). Het percentage Nederlanders dat denkt dat de overheid haar ontwikkelingsgeld goed

besteedt, is de afgelopen jaren stabiel (17 procent). Het aantal tegenstanders van deze stelling neemt de afgelopen jaren af (zie figuur 2).

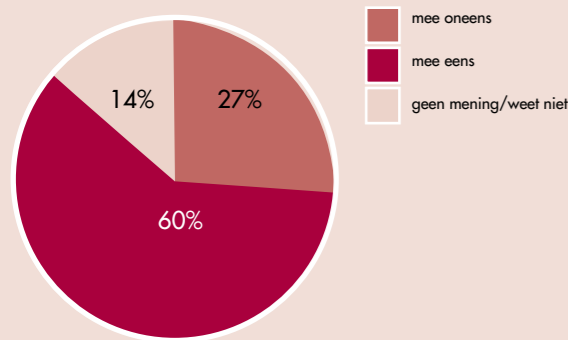
Figuur 1: Als ontwikkelingshulp goed wordt besteed, verbetert de situatie van mensen in ontwikkelingslanden

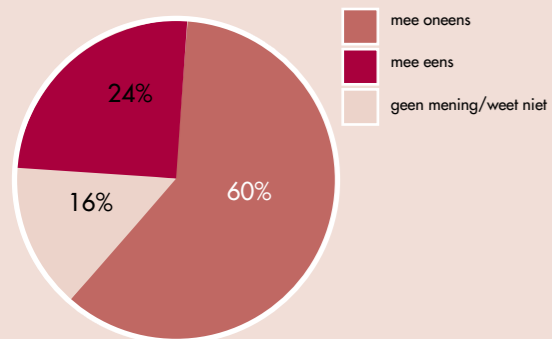
Figuur 2: Denkt u dat het geld dat de Nederlandse overheid uitgeeft aan ontwikkelingshulp over het algemeen goed wordt besteed

Figuur 3: De Nederlandse overheid moet zich vooral richten op de allerarmste landen (2008)

Figuur 4: De Nederlandse overheid moet zich vooral richten op de instabiele onveilige landen (2008)

Besteding budget en prioriteiten beleid

'De meeste steun moet naar de armste landen', dat vindt 60 procent. Ruim een kwart is het hier niet mee eens (27 procent) (zie figuur 3). Bij de instabiele/onveilige landen doet zich het tegenovergestelde voor: 60 procent vindt dat deze landen geen prioriteit verdienen. Een kwart daarentegen vindt van wel (zie figuur 4). De meningen zijn verdeeld als het gaat om succesvolle ontwikkelingslanden. Volgens 42 procent verdienen deze landen geen prioriteit, 43 procent vindt van wel. Meer dan de helft van de Nederlanders (58 procent) vindt het een goede zaak dat een deel van het overheidsbudget voor ontwikkelings-samenwerking naar bedrijven gaat die het geld vervolgens investeren in ontwikkelingslanden. Een kwart is hier tegen (25 procent). Ruim een derde (37 procent) vindt besteding van het budget aan militaire vredesoperaties een goed idee. Meer mensen (47 procent) zijn hier tegen.

Vredesmissies

'Vredesmissies zorgen voor stabiliteit in conflictgebieden.' Bijna de helft van de Nederlanders (47 procent) is het eens met deze stelling. Een minderheid (35 procent) is het hier niet mee eens. Volgens bijna tweederde

(60 procent) doet Nederland te vaak mee aan humanitaire vredesoperaties in gebieden waar ons land niets te zoeken heeft. Ruim een kwart (27 procent) is het hier mee oneens. Militairen worden wel geschikt geacht om in te zetten bij ontwikkelingshulp en wederopbouw (63 procent). Bijna een kwart (24 procent) vindt dit niet. Over het sneuvelen van Nederlandse soldaten tijdens VN-operaties zijn de meningen verdeeld. Bijna de helft (46 procent) vindt dit onacceptabel, volgens 42 procent is dit wel acceptabel. Ook angst voor vergeldingsacties door Nederlandse deelname aan VN-missies wisselt. Bijna de helft (45 procent) is hier niet bang voor, 39 procent is dat wel. Wanneer we enkele vredesmissies waaraan Nederland deelneemt voorleggen, blijkt dat de enige vredesmissie die steun van de meerderheid (51 procent) krijgt Somalië is, om voedseltransporten te beschermen. Daarna komt Tsjaad, om veiligheid en stabiliteit te garanderen (41 procent). Darfur kan ook op 41 procent steun rekenen, om toezicht te houden op het gesloten vredesakkoord. De missie in Bosnië, om de wederopbouw na de oorlog af te ronden, kent meer tegen-dan voorstanders (36 procent voor, 45 tegen). Dit geldt ook voor de missie in Afghanistan (30 procent voor, 52 tegen) om de huidige troepen te ver-

Tabel 1: Moet Nederland militairen beschikbaar stellen bij humanitaire vredesmissies in gebieden, waarvoor internationale steun afgesproken is?

	Ja, deelname	Nee, geen deelname	Weet niet/geen mening
Somalië, om voedseltransporten te beschermen	51	30	18
Tsjaad, om veiligheid en stabiliteit te garanderen, zodat vluchtelingen naar hun eigen gebied kunnen terugkeren	41	39	21
Darfur, om toezicht te houden op het gesloten vredesakkoord	41	41	19
Bosnië, om de wederopbouw na de oorlog af te ronden	36	45	19
Afghanistan, om de huidige troepen te versterken bij de wederopbouwmissie	30	52	18

sterken bij de wederopbouw. Kortom: er is relatief veel steun voor missies in Afrikaanse landen (zie tabel 1).

Globalisering en welvaart

Welke gebieden ervaren Nederlanders als een bedreiging? Meer dan de helft (51 procent) ziet moslimlanden als een bedreiging van zijn of haar manier van leven. Dat is een daling van 12 procent ten opzicht van 2006, toen 63 procent deze landen als bedreiging zag. Ruim eenderde van de Nederlanders (36 procent) ziet de Verenigde Staten als een bedreiging. Dat is 9 procent minder dan in 2006. Over China maken mensen zich niet zo ongerust (26 procent).

Dat was in 2006 nog 29 procent. Ook de EU wordt minder gezien als een bedreiging (22 procent). Dat was nog eenderde (33 procent) in 2006. Vertrouwen in onze eigen welvaartstijging is niet groot: slechts 14 procent denk dat onze welvaart de komende tien jaar zal stijgen. Een grotere groep verwacht een daling (40 procent). Over ontwikkelingslanden zijn Nederlanders positiever gestemd. Ruim een kwart (27 procent) denkt dat hier de welvaart zal stijgen de komende tien jaar. Vertiende (40 procent) denkt dat het gelijk blijft en bijna een kwart (22 procent) denkt dat deze zal dalen.

Handelsbarrières

Het merendeel van de Nederlanders (60 procent) vindt dat ontwikkelingslanden zonder belemmeringen moeten kunnen exporteren naar Europa. Dit komt vrijwel overeen met 2006 (61 procent) en 2007 (57 procent). Het percentage tegenstanders neemt af van 28 procent in 2006 naar 23 procent in 2008. Wanneer bescherming van de Nederlandse economie wordt betrokken neemt steun voor handhaving van EU importbelemmeringen fors af, van 49 procent in 2006 naar 35 procent in 2008. Voor opheffen komt meer steun, van 30 procent in 2006 naar 37 procent in 2008. We legden een dilemma rondom handelsbarrières voor: handhaven betekent beschermen Europese werknemers, opheffen betekent verminderen armoede in ontwikkelingslanden. In tegenstelling tot de vorige vraag kiezen Nederlanders bij dit dilemma vaker voor handhaven (31 procent) van deze handelsbarrières dan het opheffen (28 procent). Wanneer we kijken naar de trend de afgelopen jaren is te zien dat opheffen meer steun krijgt (24 procent in 2006 naar 28 procent in 2008).

INLEIDING

In mei 2008 deed onderzoeksbureau Motivaction in opdracht van NCDO onderzoek naar de kennis en mening van de Nederlandse bevolking over internationale samenwerking. Aan dit onderzoek, de Barometer Internationale Samenwerking 2008, deden bijna 1.500 Nederlanders in de leeftijd van 15 tot 80 jaar mee. Personen tussen de 15 en 65 jaar vulden een online vragenlijst in. Personen tussen de 65 tot 80 vulden dezelfde vragenlijst schriftelijk in. De steekproef is representatief voor de Nederlandse bevolking. In het onderzoek komen deels dezelfde vragen voor als in de Barometer Internationale Samenwerking 2006 en 2007. Ook zijn diverse actuele onderwerpen voorgelegd, zoals humanitaire missies waaraan het Nederlandse leger deelneemt. Daarbij vroegen we de respondenten aan te geven waar de Nederlandse overheid in haar beleid extra aandacht aan moet geven. Ook stelden we vragen over de millenniumdoelen, in het bijzonder voor doel 5: moedersterfte terugdringen. In deze samenvatting staan de belangrijkste resultaten van het onderzoek, waar mogelijk vergeleken met de resultaten van 2006 en 2007. Op www.ncdo.nl staat het volledige rapport.

